

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

57. An liceat persuadere alicui, ut juret objectum quidem verum, sed quod ille ignorat, v. g. Scholasticus, quando vultu probare cursum, & & Antoniuns suam nobilitatem, &c. Ex p. 5. tr. 7. res. 10.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

lis supra in §. Notandum est, huius Ref. & in R. not. praxi-
te.

conservandi, aut augendi statum, sed etiam ad exercenda torneamenta, vel alias actiones, quas sine decore committere quis non potest; ut verò ob solum ludum, aut voluptatem non licet petere. Et in hoc casu licitum etiam esse petere mutuum ab imparato expressè sub iuramento in sensu proposito, & explicato modo quo supra tradit idem Hurtado §. 185. & Sanchez in summ. tom. 1. lib. 3. cap. 8. n. 30. quia illa petitio non est absoluta, sed conditionata tantum, & magis explicatio voluntatis paratæ ad usuram reddendam, quam ad eam exigendam inducentis.

RESOL. LVI.

An liceat petere iuramentum ab aliquo, quando timo illum falsum iuraturum? Ex p. 5. tractat. 7. Resolut. 9.

§. 1. **N**egativam sententiam ex D. Thom. docet nouissimè Syluius, insignis eius Commentator, in 2. 2. q. 98. art. 4. con. 2. vbi sic ait. Qui scit, vel opinatur alium esse peiuratum, & tamen ab eo exigit, vel etiam à parato recipit iuramentum, grauitè peccat, quia in tali exceptione iuramenti nihil boni est, sed dumtaxat veritas per eiusmodi iuramentum euertitur, vel obscuratur. Hinc August. serm. 11. inter Parisienses, qui est 2. de decoll. S. Ioan. Scribite in cordibus vestris quod dico. Ille, qui hominem prouocauit ad iurationem, & scit falsum esse iuramentum, vincit homicidam, quoniam homicida corpus occisurus est, ille animam. Et exemplum refert cuiusdam ciuis Hipponensis, alioquin boni, extraordinariè à Deo puniti, quod ne rem sibi debitam perderet, iuramentum à peiuratore exegisset. Si dicas, immet se interficit, qui falsum iurat, non ille qui iurandum exigit. Respondet August. serm. 28. de verb. Apost. cap. 10. Ille suo periurio se perimit, sed iste manum interficientis expressit, & pressit. Neque iuvat respondere quòd qui paratus est peiurare, iam se peiurerit priusquam re ipsa peieret; nam sæpè voluntatem peiurandi non habent homines, sed eam concipiunt interim, dum videntur ad iurandum: & vt haberent talis iuramenti exactor, vel etiam receptor causa est, vt ipso externo opere periurij nomen Dei polluat. Si dicat sua interesse, vt à tali homine iuramentum accipiat, ex dicto serm. 11. August. responsum audiat. Nonne melius erat vt rem tuam, quam exigebas, perderes, quam hominis istius animam falsa iuratione primeres? Adde quòd nec ea via rem suam sit recuperaturus, ponitur enim quòd debitor sit cum periculo debitum negaturus. Neque quempiam moueat, Augustinum non videri locutum de recipiente iuramentum à peiuratore, sed de exigente. Ex decursu enim sermonis colligi potest eandem vtriusque esse rationem, quia scilicet nulli iusto vsui deseruit eiusmodi iuramentum, ac proinde non subest causa rationabilis illud recipiendi. Censetur autem aliquis scire quòd alius sit peiuraturus, si vidit eum hoc, aut illud facientem, & tamen is vult iurare, quòd non fecerit. Item si certus est ipsam sibi debere, ac eum hoc non ignorare, & tamen is iurare vult, quòd non debeat; opinari verò si satis nouit eum nihili facere iuramentum, aliàs peiurasse, esse male conscientia. Hæc omnia Syluius. Cuius sententiam etiam ex veteribus sequuti sunt Bonaventura, Richardus, Turrecremata, & alij penes Suarez vbi infra, quibus adde Sotum de iust. lib. 8. question. 2. art. 1. & Valquez opusc. de scandalo, question. 43. artic. 8. dub. Et tandem hanc sententiam tenet Basilius Pontius de matrim. lib. 5. cap. 18. §. 8. num. 57.

2. Sed meritò Suarez tom. 2. de Relig. lib. 3. de iuramento, cap. 15. numero 10. contrariam sententiam docet: dummodo non petatur vt teus iure falsum; secundò vt addit iusta causa petendi iuramentum, vt necessitas aliqua, aut utilitas, aut quam habet ius; & ita hanc sententiam præter Suarez tunc etiam Hurtado de Mendoza in 2. 2. diff. 173. sect. 15. §. 197. quia adest utilitas & honesta causa ad petendum iuramentum, quòd enim petitur, potest fieri bene & malè à iuratore, potest enim iurare verum, quòd si falsum iurat, est propter solam malitiam, à quo ego non teneor abstinere cum graui damno, esse iuramentum in ea occasione, etiam id petente actore, si enim huius petitio est intrinsecè mala, non potest iudex illi acquiescere. S. Augustinum aperte explanat Suarez propriis ipsius verbis. S. Thomam & alios explicat de petito iuramento sine necessitate, & quidem, vt ego non teneor abstinere à petitione iuramenti irreligiosè præstandi ab Ethnico, quia irreligiosè præstant, propter solam eius malitiam, ita non teneor abstinere à iuramento aliunde petendo. Ita Hurtado, & ego.

RESOL. LVII.

An liceat persuadere alicui, vt iuret obiectum quidem verum, sed quòd ille ignorat, v. g. Scholasticus, quando vult probare Cursum, & Antonij suam Nobilitatem, &c. Ex p. 5. tractat. 7. Resolutio 10.

§. 1. **C**asus potest frequenter accidere, & ad illum respondet Hurtado de Mendoza in 2. 2. disputation. 173. sect. 15. §. 200. non licere nisi iuraturis sibi persuadeat prius rem ita esse probabili fundamentum, ex quo possit formari dictamen practicum de honestate iuramenti; quia iurare sine eo dictamine est peccatum mortale: ergo inducere ad tale iuramentum est dare grauis occasionem iurandi, quòd est peccatum mortale scandali. Si vero prius persuadeamus homini veritatem, ita vt ille efformet dictamen practicum de honestate iuramenti, licitum est illud petere, quia petimus rem licitam. At ille non est iuraturus rem aliter quam scit, e. g. Scholasticus vult probare cursum, ad quòd eget dictamen testibus, adhibet duos amicos, qui illum non videntur interesse lectionibus, at satis sibi persuadent illum interfuisse, possunt iurare illum interfuisse, at non possunt iurare se id vidisse. Ad primum enim habent sufficientem cognitionem (vt pono ex casu) secundum autem illis constat esse falsum. Item interrogatur aliquis de nobilitate Antonij, docetur ab ipso Antonio fundamenta scientia fidem de illius nobilitate, quia vel adducit senes, homines quidem frangi & gnaros, vel ostendit antiquitatis instrumenta, & monumenta vetusta, quibus prudenter creditur rem ita esse. Possumus licitè iurare Antonium esse nobilem, quia ad asserendum satis est prudens persuasio sine vlla ratione probabiliter dubitandi. Hæc omnia Hurtado, valde menti tenenda, quia noua, & in aliis Doctoribus minimè obuia.